

Tunel Višňové si už pýta ďalšie peniaze. Na betón

INFRAŠTRUKTÚRA

Diaľničná sága Slovenska bude trvať ešte dlhšie, než sa čakalo, a za chyby budeme musieť opäť doplácať. Skanska chce peniaze navyše.

Tomáš Garai ©hn
tomas.garai@mafraslovakia.sk

Bratislava – Tenké steny a upchaté potrubia. Tunel Višňové, jeden z neuralgických bodov spojenia Bratislavy a Košíc severnou trasou, odhalil tieto a ďalšie svoje problémy pred necelým rokom. Už vtedy bolo jasné, že stavba sa oneskorí a opäť predraží.

Dnes diaľničári poznajú prvý doplnkový účet. Zhotoviteľ, ktorým je firma Skanska, si do fakturuje deväť položiek nad rámec zmluvy dokopy za vyše šesť miliónov eur. Prevažnú časť z toho tvorí účet za doliaty betón v dvoch vyše sedemkilometrových tunelových rúrach. Vychádza na takmer päť miliónov eur. Prečo tunel potrebuje viac betónu? Podľa poradcu ministra do-

6
MILIÓNOV EUR
navyšuje si do fakturujeme za tunel Višňové, avizuje dodávateľská firma Skanska.

pravy Jána Kušníra mohla byť hlavnou príčinou, prečo sa museli použiť takéto objemy navyše, aj zvolená talianska metóda razenia, ktorú na časti tunela aplikoval pôvodný slovensko-taliansky zhotoviteľ Salini Impregilo – Dúha. Práce navyše budú mať, samozrejme, vplyv aj na termíny. Pôvodný dátum dokončenia ohlásený na koniec roka 2023 bol ešte

vlani posunutý na október 2024. „Betónová doložka“ ho môže zdržať ešte o čosi viac. O koľko presne a či vôbec, zatiaľ známe nie je. „Národná diaľničná spoločnosť v súčasnosti vyhodnocuje finálny harmonogram od zhotoviteľa,“ povedala hovorkyňa štátnych diaľničiarov Eva Žgravčáková.

Viac na strane 9. Do Višňového...

Test ako z filmu

Washington – Sonda DART americkej vesmírnej agentúry NASA zasiahla včera podľa plánu mesiac planétky Dimorphos. Išlo o historicky prvý test obrany Zeme pred vesmírnym telesom. Táto planétka žiadne nebezpečenstvo v skutočnosti nepredstavovala. Či sa podarilo jej trajektóriu úspešne zmeniť, zistí NASA o niekoľko dní až mesiacov. „Nie, toto nie je zápleтка filmu, akú sme videli napríklad v snímke Armageddon,“ uviedol šéf vesmírnej agentúry Bill Nelson na margo tohto experimentu. Pravdou je, že vedci prvýkrát otestovali niečo, čo doteraz bolo známe iba zo scén hollywoodskej produkcie. Včerajší test sa odohral asi 11 miliónov kilometrov od Zeme. Sonda narazila do mesiaca Dimorphos, ktorý má priemer asi 160 metrov, rýchlosťou 6,6 kilometra za sekundu. (ČTK)

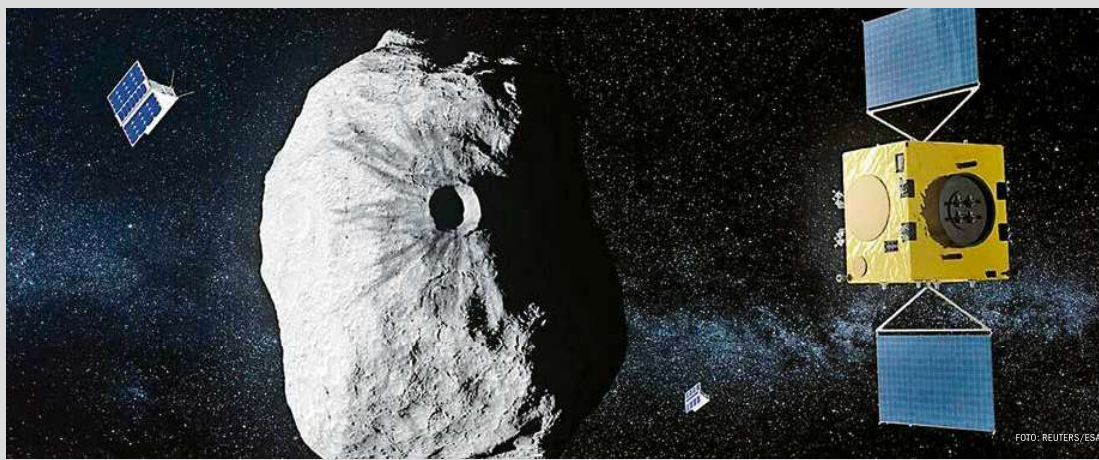

FOTO: REUTERS/ESA

TELEKOMUNIKÁCIE

Zvýšený odvod by od operátorov vytiahol milióny eur. Zabrzdí to rozvoj, tvrdia

Bratislava – Do štátneho rozpočtu už 10 rokov viaceré firmy naliehajú milióny eur navyše – popri tradičných daniach a odvodoch. A to v rámci takzvaného osobitného odvodu pre regulované odvetvia. Podľa návrhu poslancu OĽaNO Milana Vetráka by malo dôjsť k jeho rapidnému zvýšeniu

– až trojnásobnému. Telekomunikační operátori, ktorých sa odvod týka, namietajú, že sa to má udiarť práve v čase energetickej krízy a že milióny navyše sú pre nich problémom. „Takéto zvýšenie sadzby môže mať za následok výrazné zhoršenie podmienok pri poskytovaní telekomunikačných

služieb občanom, verejným inštitúciám a podnikateľom. Ďalší odlev financií zo sektora môže so sebou priniesť aj spomalenie investícií do nových technológií a zhoršenie konkurencieschopnosti Slovenska v globálnej digitálnej ekonomike,“ konštatuje hovorkyňa O₂ Martina Vráblik

Solčányiová. Podľa prepočtov HN O₂ aktuálne platí v rámci osobitného odvodu do štátnej kasy dva milióny eur ročne. Po novom by platil 6,5 milióna. V prípade dvojice Slovak Telekom a Orange by to malo byť ešte viac. (RT)

Viac na strane 3. Poslanec...

FUTBAL

Druhý najslabší stupeň. Pád Slovákov pokračuje

Bratislava – Slabé výsledky si vybrali svoju daň. Slovenskí futbaloví reprezentanti budú 9. októbra vo Frankfurt nad Mohanom pri žrebe kvalifikácie ME 2024 figurovať až v piatom výkonnostnom koši. To je druhá najslabšia úroveň a lepší od nás sú i Luxemburčania. Takto nízko figurovali Slováci naposledy

v roku 1994 pred prvým žrebom po rozdelení federácie. „Niektorí hráči podľa mňa na seniorskú reprezentáciu v ostrých súťažných zápasoch ešte nedorástli,“ uviedol pre HN na margo súčasnej situácie bývalý reprezentatívny útočník Ľubomír Reiter. (MR)

Viac na strane 8. Preskočili...

Cena
cena 1,19 EUR /
predplatné 1,032 EUR

Predplatné
tel.: 02 48 238 238, www.hnonline.sk/predplatne
e-mail: predplatne@mafraslovakia.sk

HN ONLINE.SK

HN

mafra slovakia

Nikotínové vrecká si kupujú už aj piataci

ZDRAVIE

Keďže sú novinkou a neobsahujú tabak, nie sú ani regulované. Deti a tínedžeri tak nemajú problém zohnať si ich cez internet.

Ivan Janiga

ivan.janiga@mafrasilovakia.sk

Bratislava – Zdraviu škodlivý výrobok vyzerajúci ako balenie žuvačiek? Nikotínové vrecká sú moderným trendom, ktorý u mladých naberá na popularite, čo potvrdzujú pre HN viacerí odborníci.

A keďže sa do tela dostávajú umiestnením pod hornú či dolnú peru, sú nenápadné, nefajčia sa a ani nepáchnu, rodičia či učelia ich len ťažko postrehnú. Do kariet im navyše nahráva aj zákon, ktorý jeho predaj povoľuje mladistvým.

„Tieto vrecká nie sú zaradené medzi tabakové výrobky, sú ľahko dostupné v obchodoch, majú lákavé obaly, čo budí dojem neškodnosti. Pre žiakov základných škôl nie je problém ich zohnať cez e-shop a medzi sebou distribuovať,“ približuje Pavol Šimurka, prednosta Kliniky pediatrie Fakultnej nemocnice v Trenčíne. Skúsenosti s užívaním tak majú už žiaci piateho ročníka. Problém však môžu mať aj starší študenti.

„Absolútne nezanedbateľné“
Kým u nás ucelenejšia štúdia, ktorá by zachytila rozmach tohto trendu, absentuje, z minuloročného prieskumu Štátneho zdravotného ústavu v susednom Česku vyplýva, že najpočetnejšími užívateľmi sú ľudia vo veku 15 až 24 rokov.

To, že sú na vzostupe, upozoroval napríklad aj Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Žiari nad Hronom, ktorý sa venuje problematike fajčenia a jeho pre-

Odborník na drogovú závislosť Ľubomír Okruhlica pred nikotínovými vreckami varuje.

FOTO: TASR/P. ZACHAR

venii na základných a stredných školách.

„Žiaci nemajú problém sa dobrovoľne priznať k fajčeniu – a to v rôznych podobách. Klasické cigarety vysoko prevyšujú elektronické cigarety a absolútne nezanedbateľné je užívanie sprostredkované ich odpoveď hovorkyňa hygienikov Daša Račková.

Deti ich berú ako žuvačky. Keďže to nejde priamo do dýchacích ciest, majú pocit, že neškodí. Úrad verejného zdravotníctva však upozorňuje, že stále ide o nikotín. S jeho užívaním sa pritom spája viacero rizík. Z hľadiska krátkodobých ide napríklad o prekrvenie srdcového svalu, bolesť hlavy, studený pot, bdelosť, nevoľnosť, poruchy koordinácie a podráždenie dýchacích ciest.

Stačí šesť týždňov

Pri dlhšom užívaní sa môžu rozvinúť chronické zápal, poruchy tráviaceho systému, poruchy potencie, sústredenia a spánku. Práve závislosť je zhodná s tabakom a ďalšími podobnými

výrobkami. „Účinnou látkou vo vreckách je nikotín, ktorý má vysoký potenciál vyvolať závislosť. Detský mozog je na to omnoho náchylnejší. Pri nikotíne ho stačí užívať šesť týždňov a na mozgu je už možné sledovať zmeny smerom k rozvoji závislosti,“ opisuje Adam Kulhánek z Kliniky adiktologie na Karlovej univerzite a Všeobecnej fakultnej nemocnice v Prahe.

Bez obmedzení

Keďže sú nikotínové vrecká novinkou, na Slovensku dodnes nepodliehajú žiadnej regulácii. To sa však už onedlho môže zmeniť. V prvom čítaní sa nachádza návrh zákona, ktorý inicioval Peter Kremský z hnutia Obyčajní ľudia. „Je dôležité, aby sa tieto výrobky nepredávali ako cukríky alebo žuvačky, ako to dnes často vidíme. Chceme sa zasaadiť za to, aby sa nedostali do rúk detí a mladistvých,“ uviedol.

Ak novela prejde, uvádzanie výrobku na trh bude regulované. Prejaví sa to napríklad maximálnym obsahom nikotínu v jednom vrecku, ktoré bude dvadsať mil-

igramov – zhruba na úrovni silnej cigarety. Zároveň sa zakáže predaj osobám mladším ako 18 rokov. Predajcovia tak budú povinní si overiť vek kupujúceho.

Alternatíva cigariet?

V odborných kruhoch sa diskutuje, či sú vrecká vhodnou alternatívou pri odvykaní od cigariet. Podľa hlavného odborníka ministerstva zdravotníctva pre medicínu drogovú závislosť Ľubomír Okruhlica ich tvar, farba, aróma či prichute u takomto zámere výrobcu nesvedčia.

„Skôr vedú k iniciácii závislosti od nikotínu u mládeže,“ tvrdí. Pripísať však, že by sa dali použiť ako metóda na znižovanie rizika vážnych zdravotných komplikácií u ťažkých fajčiarov. „Rozhodne majú neporovnateľne menej riziká než tabakové cigarety,“ dodáva Okruhlica s tým, že závislosť od nikotínu – vrátane typických príznakov – ostáva. Kulhánek pritom pripomína, že úspešnosť odvykania je bez odborného poradenstva „veľmi nízka“.

BEZPEČNOSŤ

Mikulec chce riešiť migrantov v Bruseli

Bratislava – Zavádzanie hraničných kontrol je potrebné prerokovať na úrovni Európskej únie. Hovorkyňa ministerstva vnútra Zuzana Eliášová to uviedla v reakcii na informácie, že Česká republika z dôvodu zvýšenej nelegálnej migrácie dočasne obnoví kontroly na štátnych hraniciach so Slovenskom.

Rezort vnútra rozhodnutie rešpektuje. O dočasnom zavedení hraničných kontrol informoval minister Roman Mikulec jeho český kolega Vít Rakušan. „Ide o vážnu tému, ktorú je potrebné prerokovať na úrovni Európskej únie,“ zdôraznila hovorkyňa.

Krok Česka má vplyv aj na ostatné krajiny. „Dôležitú úlohu v otázke migrantov totiž zohráva existencia schengenského priestoru. Faktom je, že Slovensko, Česko, ale aj ďalšie krajiny Európy trpia sekundárnou migráciou,“ podotkla Eliášová. V súvislosti s hranicami s Maďarskom podľa jej slov platí, že

sa bude vykonávať zvýšený počet hliadok na slovenskom aj maďarskom území. Slovenská polícia totiž len za posledné tri roky odhalila rekordný počet migrantov – 2 134.

Je to viac ako počas celého roka 2015, keď vrcholila utečenecká kríza. Vtedy u nás zaistili len 779 osôb bez povolenia pobytu. Najviac, takmer tretinu z nich odchytli v osobných vlakoch na trase Budapešť – Bratislava – Viedeň. Z dopravných striedkov dominujú nákladné vozidlá a menšie dodávky. Podľa šéfa národnej jednotky boja proti nelegálnej migrácii Kamila Pinčeka je to spôsobené vojnou na Ukrajine, keďže sa tým zatvorila jedna z hlavných utečeneckých trás.

Kontroly na hraniciach s Českom budú po celej ich dĺžke, a to na 27 bývalých hraničných priechodoch, ktoré zahŕňajú 17 cestných, sedem železničných a tri riečne. Kontroly sa nateraz zavedú do desať dní. (TASR, šiv)

JUSTÍCIA

Nový minister chce odložiť súdnu mapu

3

ODVOLACIE SÚDY

by mali po novom prebrať agendu ôsmich krajských súdov.

Bratislava – Ministerstvo spravodlivosti zvažuje odklad účinnosti zákonov, ktoré majú priniesť novú súdnu mapu, o pol roka. Je to podľa rezortu jedna z diskutovaných možností, finálne rozhodnutie však zatiaľ nepadlo.

„Vec je v súčasnosti predmetom podrobného vyhodnocovania stavu priprav implementácie a jednotlivých možností jej riešenia. O ďalšom postupe budeme včas informovať,“ vyhlásilo ministerstvo. Premiér Eduard Heger pritom v pondelok ubezpečil, že aj napriek zmene vo vedení ministerstva spravodlivosti bude zabezpečená kontinuita zavádzania už prijatých reforiem do praxe.

Minister spravodlivosti Viliam Karas ho mal informovať, že na ministerstve sa uskutočňuje au-

dit, ktorého výsledky by mali byť známe v priebehu nasledujúcich týždňov. Reforma súdnej mapy počítala okrem iného od 1. januára 2023 so vznikom mestských súdov v Bratislave a Košiciach. Tiež majú vzniknúť tri správne súdy. Presunutú majú byť aj niektoré agendy medzi jednotlivými súdmi, keďže z 57 okresných súdov, ktoré fungujú v súčasnosti, by malo po novom ostať len 36. (TASR)

INZERČIA

Predstavenstvo Železničnej spoločnosti Cargo Slovakia, a. s. so sídlom Tomášikova 28B, 821 01 Bratislava, IČO: 35 914 921 (ďalej len „spoločnosť“) vyhlasuje výberové konanie na obsadenie funkcie generalneho riaditeľa spoločnosti, ktoré sa uskutoční dňa 26. októbra 2022. Termín na zaslanie prihlášky do výberového konania, spolu s požadovanými dokladmi, je do 18. októbra 2022, viac informácií na www.zscargo.sk/kariera.

MS208720/01

Emitent VUNAR, a.s.

T.G. Masaryka 1, Nové Zámky, IČO: 31 411 444, zapísaná v OR OS NITRA, oddiel SA, vl. č. 106/N

v súlade s § 35 zákona č. 429/2002 Z. z. o burze cenných papierov oznamuje, že regulovaná informácia Polročná finančná správa za 1. polrok 2022 je zverejnená na internetovej stránke www.vunar.eu

MS208716/01

Emitent ZTS INMART a.s.

T. G. Masaryka 1, Nové Zámky, IČO: 31 562 361, zapísaná v OR OS NITRA, oddiel SA, vl. č. 10428/N

v súlade s § 35 zákona č. 429/2002 Z. z. o burze cenných papierov oznamuje, že regulovaná informácia Polročná finančná správa za 1. polrok 2022 je zverejnená na internetovej stránke www.ztsinmart.sk

MS208715/01

ZVEREJNENIE REGULOVANEJ INFORMÁCIE

Emitent **GEOCOMPLEX, a.s.**, so sídlom Twin City Tower, Mlynské Nivy 10, 821 09 Bratislava, IČO: 31 322 638, zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, oddiel SA, vložka č. 413/B.

oznamuje, že Polročná finančná správa za rok 2022 v zmysle zákona č. 429/2002 Z. z. o burze cenných papierov v znení neskorších predpisov a Pravidel regulovaného voľného trhu burzy cenných papierov v Bratislave, a.s., je poslaná Burze cenných papierov Bratislava a domov zverejnenia tejto regulovanej informácie sprístupnená v písomnej forme v sídle spoločnosti, na CFI NBS a webovom sídle spoločnosti www.geocomplex.sk.

MS208676/01

Oznámenie

Biotika a.s.,

so sídlom Slovenská Ľupča 566, PSČ 976 13, IČO: 31 561 900, zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Banská Bystrica, odd. SA, vložka č. 65/S v súlade s § 35 Zákona č. 429/2002 Z. z. o burze cenných papierov oznamuje, že Polročná finančná správa za rok 2022 a Vyhlásenie predstavenstva sú sprístupnené na internetovej stránke spoločnosti www.biotika.sk.

MS208641/01

ŠKOLSTVO

Univerzita začína s obmedzeniami. Pre krízu budú externisti študovať online

Bratislava – Študenti externého štúdia Ekonomickej univerzity v Bratislave budú v zimnom semestri súčasného akademického roka študovať len cez internet.

Dôvodom nie sú len úsporné opatrenia počas víkendov, ale aj počet študentov na externom štúdiu. „Výučba na externom štúdiu sa realizuje v sobotu a opatrenie sa dotýka približne 150 študentov externej formy štúdia na prvom a druhom stupni štúdia, čo sú približne dve percentá všetkých študentov,“ približil Miroslav Horňák z Ekonomickej univerzity v Bratislave.

Tito študenti študujú na rôznych fakultách a v rôznych študijných programoch, preto je podľa slov Horňáka neefektívne zabezpečovať počas víkendov prevádzku univerzity v hlavnom meste v plnom režime. Ekonomická univerzita v Bratislave sa v tomto roku podľa Horňáka vyrovnáva s 3,7-násobným zvýšením cien za dodávku plynu oproti roku 2021.

„Zároveň v roku 2023 očakávame skokové zvýšenie cien za do-

Rector Ferdinand Daňo pripravuje úspory na univerzite.

FOTO: TASR/P. ZACHAR

dávku elektrickej energie, ako aj zvýšenie nákladov za dodávky tepla a vody. Na dofinancovanie zvýšených nákladov na energiu potrebujeme sumu približne 1,5 milióna eur, konkretizoval.

V súvislosti s neustálym poklesom dotácie ministerstva školstva verejným vysokým školám je táto suma podľa univerzity nevyhnutná na zabezpečenie

základného chodu školy. Ako uzavrel Horňák, Ekonomická univerzita v Bratislave realizuje priebežné operatívne opatrenia súvisiace s úsporou elektrickej energie, so spotrebou tepla a spotrebou vody.

Podobne sú na tom aj ďalšie vysoké školy v hlavnom meste. Univerzite Komenského v Bratislave tento rok na energiu chýba 5,5 mi-

lióna eur, pričom do konca roka má zamluvnené dodávky elektriny.

Šetrením a obmedzením kúrenia vie znížiť spotrebu o 10 až 15 percent. „Reálne hrozí, že univerzita nebude schopná udržať budovy v prevádzkyschopnom stave,“ uvádza najväčšia vysoká škola.

Slovenská technická univerzita na zníženie energetickej náročnosti začala do svojich budov zavádzať moderné zatepľovacie systémy. Podľa hovorku Juraja Rybanského zvažujú ďalšie kroky. „Napríklad zníženie vykurovania budov na hygienické minimum,“ povedal s tým, že pre účelne je stanovená minimálna teplota 18 stupňov, pre ostatné priestory 15 stupňov.

Ak by štát nekompenzoval enormný nárast cien, museli by pristúpiť k uzatvoreniu internátov v case skúškových období, k online skúšaniam, prechodu zamestnancov na prácu z domu. Slovenská rektorská konferencia varuje, že univerzity 17. novembra zatvoria svoje brány, ak im vláda pri kríze nepomôže. (TASR, KROM)